

اصول مدیریت اسلامی و الگوهای آن

www.ketab.ir
حجت الاسلام دکتر ولی الله نقی پوراف

سرشناسه	:	نقی پور، ولی الله
عنوان و نام پدیدآور	:	اصول مدیریت اسلامی و الگوهای آن / ولی الله نقی پورفر.
مشخصات نشر	:	تهران: ثنای دانش، ۱۳۹۴.
مشخصات ظاهری	:	۲۳۴ ص.
شابک	:	۹۷۸-۶۰۰-۹۵۶۱۵-۰۰۶
وضعیت فهرست نویسی	:	فیا
یادداشت	:	کتابنامه.
موضوع	:	مدیریت (اسلام)
رده بندی کنگره	:	۱۳۹۴ ۶الف ۷ن/ BP۲۳۲/۶۷
رده بندی دیویی	:	۲۹۷/۶۵۸
شماره کتابشناسی ملی	:	۳۹۷۶۴۷۸

انتشارات ثنای دانش

نام کتاب	اصول مدیریت اسلامی و الگوهای آن
تألیف	حجت الاسلام دکتر ولی الله نقی پور فر
ناظر چاپ	اسداله رستمی
صفحه آرای	ه. سوری (۰۹۱۲۵۶۲۰۸۲۵)
نوبت و سال چاپ	اول، ۱۳۹۴
شماره گان	۱۰۰۰ نسخه
قیمت	۱۲۵۰۰ تومان
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۹۵۶۱۵-۰۰۶
کلیه حقوق نشر برای ناشر محفوظ است	

تلفن مرکز پخش: ۶۶۴۸۳۲۵۱-۶۶۹۷۸۵۱۸

تمامی حقوق این اثر محفوظ و متعلق به ناشر و چاپ، تکثیر، کپی، کتاب تست یا راهنما و انتشار الکترونیکی ممنوع و به موجب قانون مصوب ۱۳۴۸/۱۰/۱۱، پیگرد قانونی دارد.

فهرست مطالب

قسمت اول - مقدمات

عنوان	صفحه
پیشگفتار.....	الف
سیر اجمالی مباحث - مقدمات و اصول.....	۱
بخش مقدمات.....	۵-۵۷
مقدمه اول.....	۶-۲۰
۱- نقش زمان و مکان در فهم و تحقق دین.....	۶
الف - فهم قرآن کریم.....	۶
ب - فهم سنت معصوم (ع).....	۷
ت - تحقق دین.....	۹
۲- نقش دیدگاه ولایت فقیه در فهم و تحقق دین.....	۱۲-۲۱
الف - فهم سنت معصوم.....	۱۲
۱- هجرت به حبشه.....	۱۲
۲- هجرت به مدینه.....	۱۴
۳- پایگاه ابوبصیر.....	۱۵
۴- انذار خویشان.....	۱۵
۵- لیلة المیت.....	۱۶
۶- منع فرار از طاعون!.....	۱۷
۷- وجوب حنابستن!.....	۱۷
۸- وجوب وضوی مجدد!.....	۱۸
ب - فهم قرآن کریم.....	۱۹
ت - تحقق دین.....	۱۹
مقدمه دوم.....	۲۱-۴۲
۱- مدیریت از دیدگاه قرآن و معصوم (ع).....	۲۱
مصلحان جامعه.....	۲۱
حوزه و دانشگاه خاستگاه مدیریتها.....	۲۱
قرآن کریم زبان مشترک و عامل وحدت.....	۲۲
شرایط اساسی اصلاح.....	۲۲
زمینه‌های اصلاح مدیریت.....	۲۵
۲- دین اسلام و علم.....	۲۷
تمسک به کل قرآن نه بخشی از آن.....	۲۷

۲۸	قرآن کریم نسخه کامل دردها
۲۸	قرآن کریم پیکری واحد
۲۹	ادعای اقتضایی بودن قرآن
۳۰	الف - حوزه تکوینیات
۳۱	نقد و بررسی
۳۳	ب - حوزه تشریعیات
۳۳	نقد و بررسی
۳۵	۱- ارث
۳۵	۲- طلاق
۳۶	۳- جنگ
۳۶	۴- شایعه پراکنی و اشاعه فحشاء
۳۷	۵- نماز
۳۷	۶- شناخت خدا
۳۷	ت - حوزه گزینش مطالب و مثالها
۳۸	نقد و بررسی
۳۹	قبض و بسط معرفت دینی
۳۹	عوامل قبض و بسط
۴۰	اثر وحی بر عقل و تجربه و عرفان بشری
۴۳-۵۷	مقدمه سوم
۴۳	۱- مبانی پژوهش در قرآن
۴۳	درک اعجاز از راه تدبیر
۴۵	سطحی نگری مانع تدبیر
۴۶	عوامل سطحی نگری
۴۶	۱- پیروی از هوی و هوسها
۴۶	۲- ارتکاب معاصی
۴۶	۳- مشغله‌های دنیایی
۴۷	خصوصیات متدبیر
۴۷	۱- توجه به باطن امور
۴۸	۲- توجه به عاقبت امور
۴۸	عوامل توان تدبیر
۴۸	۱- انس و رفاقت با قرآن
۴۹	۲- اقامه نماز
۵۰	۳ و ۴- انفاق و حسن خلق

۵۰	۵- اعمال صالح
۵۱	۶- ابتلائات
۵۱	۷- پیامدهای عمل
۵۳	۸- یاد مرگ و اهل قبور
۵۳	- سیر کلی مباحث و مراحل مقدماتی پژوهش در قرآن
۵۵	۲- منابع تحقیق در مدیریت اسلامی
۵۵	الف - قرآن کریم
۵۵	ب - احادیث ذیل آیات
۵۵	ج - سیره نظری و عملی معصومین (ع)
۵۶	ث - تفاسیر معتبر
۵۶	ج - معجم‌های قرآن و حدیث
۵۷	تذکر

قسمت دوم - اصول

۵۹-۲۰۸	اصول مدیریت اسلامی و الگوهای آن
۶۰	مقدمه
۶۲	سبک بحث

۶۳-۹۴	اصل اول: عدم تقدم بر خدا و رسول
۶۵	اطاعت پیامبر از خدا
۶۷	اطاعت مؤمنان از پیامبر و خدا
۶۸	کیفیت تبعیت و اطاعت
۷۲	الگوها
۷۲	۱- ابراهیم (ع) و ذبح اسماعیل (ع)
۷۳	۲- ابراهیم (ع) و آتش نمرود
۷۳	۳- یونس (ع) و خروج بدون إذن
۷۵	۴- لوط (ع) و فرمان خروج
۷۵	۵- موسی (ع) و فرمان خروج
۷۸	۶- پیامبر (ص) و سران قریش
۸۲	۷- علی (ع) و پیشنهاد ائتلاف
۸۵	۸- صبر فاطمه (ع)
۸۵	۹- صبر حسین (ع) و زینب کبری (س)
۸۶	۱۰- علی (ع) و صلح حدیبیه

۸۷	۱۱- مالک اشتر و علی (ع).....
۸۸	اثرات اصل اول.....
۸۸	الف - ثبات بر یقینها و استحکام نفسانی.....
۸۹	۱۲- قضاوت داوود (ع).....
۹۱	ب - عنایت ویژه الهی در بن بستها.....
۹۱	۱۳- یوسف (ع) و همسر وزیر.....
۹۵-۱۳۶	اصل دوم: آخرت گرایی.....
۹۶	مقدمه.....
۹۷	الگوها.....
۹۷	۱- برخورد خداوند با قارون و ثروتش.....
۱۰۱	۲- برخورد موسی (ع) با گوساله سامری.....
۱۰۵	دنیا طلبی و نیازهای انسان.....
۱۰۶	۳- پیامبر (ص) و زینت دنیا.....
۱۱۰	۴- پیامبر (ص) و مشرکان.....
۱۱۰	الف - منع حضور کفار از حرم الهی.....
۱۱۲	ب - حفظ حرمت مسلمانی.....
۱۱۵	۵- پیامبر (ص) و گرفتن اسیر.....
۱۱۶	۶- مسلمانان و جنگ بدر.....
۱۱۷	۷- پیامبر (ص) و اجرای حدود.....
۱۱۸	آخرت گرایی و بهره مندی از الگوها.....
۱۱۹	آثار سوء عدم آخرت گرایی.....
۱۲۳	شاخصهای نظام اسلامی در مسیر آخرت گرایی.....
۱۲۳	۱- ساده زیستی و زهد مدیریت.....
۱۲۳	همسران پیامبر (ص) و زینت دنیا.....
۱۲۴	کارگزاران علی (ع).....
۱۲۵	۲- جاری بودن فرهنگ انفاق در جامعه.....
۱۲۶	۳- حل مشکل ازدواج.....
۱۲۸	بسیج ازدواج.....
۱۲۸	بردجه اصلاح امر ازدواج.....
۱۲۹	نهاد ازدواج.....
۱۲۹	۴- سلامت و طهارت خانمها در جامعه.....
۱۳۲	بانوان و بحران ازدواج.....

- ۵- حل مشکل اشتغال ۱۳۴
- ۶- توزیع عادلانه ثروت ۱۳۴
- ۷- حرمت انسانها و امنیت روانی جامعه ۱۳۵
- ۸- آزادی بیان ۱۳۶

- اصل سوم: اصل وحدت و هماهنگی ۱۵۴-۱۳۷
- امامت الهی محور اساسی وحدت ۱۴۰
- حوزه‌های وحدت ۱۴۴
- وحدت در قانون و اجزاء آن ۱۴۴
- وحدت در رهبری ۱۴۵
- وحدت در عمل ۱۴۶
- وحدت در تعامل ۱۴۶
- وحدت در روش ۱۴۶
- وحدت در جهت و هدف ۱۴۷

- الگوها ۱۴۸
- ۱- سیره امیرمؤمنان علی (ع) ۱۴۸
- الف - دوران حکومت خلفاء ۱۴۸
- ب - دوران حکومت خویش ۱۵۰
- ۲- هارون (ع) در غیبت موسی (ع) ۱۵۱
- مقام ولایت فقیه و مردم ۱۵۲
- فقهاء و مراجع، و مقام ولایت فقیه ۱۵۳

- اصل چهارم: اعمال مدیریت براساس اختیار نیروها ۱۷۲-۱۵۵
- الگوها ۱۶۱
- الف - رفتار سازمانی معصوم (ع) با معصوم (ع) ۱۶۱
- ۱- خضر (ع) با موسی (ع) ۱۶۱
- ۲- ابراهیم (ع) با اسماعیل (ع) ۱۶۴
- ب - رفتار سازمانی معصوم (ع) با غیرمعصوم ۱۶۵
- ۱- موسی (ع) با بنی اسرائیل ۱۶۵
- ۲- پیامبر (ص) با نیروهای تحت فرمان ۱۶۷
- ۳- پیامبر (ص) و جنگ احد ۱۶۷
- ۴- امیرمؤمنان با نیروهای تحت فرمان ۱۶۸
- ۵- امام حسین (ع) با یاران با وفا ۱۷۰

ث - رفتار سازمانی غیر معصوم با غیر معصوم ۱۷۲

اصل پنجم: اعمال مدیریت بر اساس بصیرت نیروها.....	۲۰۸-۱۷۳
مقدمه	۱۷۴
مستندات اصل بصیرت	۱۷۴
۱- بصیرت خدا	۱۷۶
۲- بصیرت طبیعت	۱۷۶
۳- بصیرت کتب آسمانی	۱۷۶
۴- بصیرت انسان	۱۷۶
۵- اساس دین مبتنی بر تفکر	۱۷۶
۶- دعوت انبیاء بر اساس بصیرت	۱۷۹
۷- تبیین حقائق قبل از هلاکت اقوام	۱۸۰
۸- نفی تقلید	۱۸۱
۹- مجازات کفار	۱۸۲
الگوها	۱۸۴
۱- موسی (ع) و خضر (ع)	۱۸۴
۲- ابراهیم (ع) با اسماعیل (ع)	۱۸۸
۳- پیامبر (ص) و جنگ بدر	۱۹۰
۴- امام حسین (ع) در شب عاشورا	۱۹۱
۵- برخورد امیرمؤمنان با خوارج	۱۹۲
معیار پاسداری از نظام	۱۹۷
۶- فرعون و جادوگران (نقدی بر دموکراسی غربی)	۱۹۹
خاتمه	۲۰۳-۲۰۸
۱- تعریف اصول	۲۰۳
۲- تعامل اصول	۲۰۴
۳- تزامم اصول	۲۰۵
منابع و مأخذ	۲۰۸

پیشگفتار

«بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ»

مجموعه حاضر، حاصل بخشی از بحثهایی است که در مورد «اصول مدیریت اسلامی و الگوهای آن» در خدمت بعضی از برادران اساتید بزرگوار مدیریت و دانشجویان کارشناسی ارشد و دکترای مدیریت در دانشکده مدیریت دانشگاه تهران، مطرح شد. این جلسات، به همت برادر بزرگوار، سخت کوش، متعهد، آقای دکتر عنی رضائیان ریاست دانشکده مدیریت تشکیل، و به همت این بزرگوار و عده‌ای از دانشجویان مقاطع تحصیلات تکمیلی نتایج مباحث به صورت کتاب تدوین گردید.

این بحثها، در برگرفته سه مقدمه، و پنج اصل از اصول مطرح شده به همراه الگوهای آنها می‌باشد که تلاشی است محدود در حد بضاعت ناچیز در استخراج اصول مدیریت اسلامی و شناسایی الگوهای آنها در سیره انبیاء و اولیاء؛ که امید است به عنایت خدای واسع علیم، به عنوان قدمی هر چند کوچک، در فتح باب پژوهشهایی این چنینی در عرصه فرهنگ و منابع اسلامی، قرار گیرد.

در اینجا از همه عزیزانی که در شکل‌گیری بحثها، ضبط و پیاده و تدوین آنها، بیدریغ بذل عنایت فرمودند، کمال تشکر را دارم؛ انشاءالله خدای مَنَّان، از رزق واسع کریمش آنان را بهره‌مند گرداند.

«رَبَّنَا تَقَبَّلْ مِنَّا إِنَّكَ أَنْتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ»

ولی... نقی پور فر